

BAKÜ'NÜN DENGİ STRATEJİSİ: AZERBAYCAN'IN İSRAİL VE ARAP DÜNYASI ARASINDA MANEVRA ALANI

İlahı KHANTAMİROVA

-

Geçtiğimiz günlerde ABD Başkan Yardımcısı JD Vancein Azerbaycan ve Ermenistana gerçekleştirdiği resmî ziyaret, imzalanan iş birliği anlaşmalarının yanı sıra yaptığı açıklamalarla da dikkat çekmiştir. Ermenistan ve Azerbaycana ABD tarafından yüksek düzeyde gerçekleştirilen bu ilk resmi ziyaret kapsamında Vance, Azerbaycanda gazetecilere yaptığı açıklamada Azerbaycan Cumhurbaşkanının, ABD Başkanı Trump gibi hem Türkler hem de İsraililerle iyi ilişkiler yürüten liderler arasında yer aldığını ifade etmiştir[1]. Bu değerlendirme, Azerbaycanın farklı bölgesel aktörlerle eş zamanlı ilişki yürütme pratiğinin yeniden gündeme taşımıştır.

Bu çerçevede Azerbaycanın mevcut dış politika pratiğini anlamak için bağımsızlık sonrası dönemde benimsediği diplomatik yaklaşımın kısaca hatırlanması yararlı olacaktır. Azerbaycan, bağımsızlığının hemen ardından Ermenistan ile silahlı çatışma yaşamış ve topraklarının bir bölümünü kaybetmesine rağmen uzun yıllar sorunun barışçıl yollarla ve uluslararası mekanizmalar çerçevesinde çözümünü önceleyen bir tutum benimsemiştir. Bu süreçte Bakü yönetimi, Ermenistan dışında küresel ve bölgesel aktörlerle dengeli ilişkiler geliştirmeye yönelik bir dış politika izlemeye çalışmıştır. Bu kapsamda Türkiye ve diğer Türk devletleriyle ilişkiler, ortak tarihsel ve kültürel bağların da etkisiyle genel olarak istikrarlı bir seyir izlemiştir. Günümüzde de söz konusu ilişkiler iş birliği temelli bir çerçevede sürdürölmektedir.

Vancein işaret ettiği bir diğer boyut, Azerbaycanın İsrail ile ilişkileridir. İki ülke arasındaki temaslar yalnızca siyasi düzeyle sınırlı kalmamış; zaman içinde ekonomik, askerî ve enerji alanlarını kapsayan çok boyutlu bir iş birliğine dönüşmüştür. Bu durum, Bakünün farklı bölgesel aktörlerle eş zamanlı ilişki geliştirmeye dayalı çok yönlü dış politika yaklaşımının somut örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir. Azerbaycanın İsrail ile ilişkilerini derinleştirmesi, ülkenin İbrahim Anlaşmaları kapsamına olası katılımı yönündeki tartışmaları da zaman zaman gündeme getirmiştir[2].

Bununla birlikte Azerbaycanın İsrail ile sürdürdüğü ilişkiler, özellikle İsrail geriliminin tırmandığı dönemlerde eleştirilerin odağı hâline gelmiştir. Azerbaycan yönetimi ise resmî açıklamalarında Filistin meselesine ilişkin olarak Filistin halkının taleplerine destek verdiğini belirtmiş ve sorunun iki devletli çözüm ilkesi ile Birleşmiş Milletler

kararları çerçevesinde çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır[3]. Bu kapsamda Bakü, çatışmaların sona erdirilmesi yönünde çağrılarda bulunmuş; başta Gazze olmak üzere Filistinli sivillere yönelik insani yardım faaliyetleri yürütmüştür.

Öte yandan Azerbaycan, Körfez ülkeleri başta olmak üzere Arap dünyasıyla da ilişkilerini belirli bir denge siyaseti çerçevesinde geliştirmeye çalışmıştır. Enerji diplomasisi, yatırım iş birlikleri ve çok taraflı platformlar bu etkileşimin başlıca araçlarını oluşturmuştur. Özellikle OPEC+ formatındaki temaslar ile Arap Birliği üyesi ülkelerle sürdürülen diplomatik diyalog, Bakünün Orta Doğu politikasında çok yönlü denge arayışının bir yansıması olarak okunabilir. Bu yaklaşım, Azerbaycanın İsrail ile geliştirdiği ilişkiler ile Arap dünyasıyla sürdürdüğü ilişkileri eş zamanlı yürütme kapasitesine işaret etmektedir.

Karabağ savaşı sonrası dönemde Arap ülkelerinin barış sürecine verdiği destek de dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Temmuz 2025te Abu Dabide gerçekleştirilen Azerbaycan [] temasları sürecin önemli diplomatik eşiklerinden biri olarak öne çıkmıştır. Söz konusu görüşmenin ardından Washington'da barış anlaşmasının paraflanması, Birleşik Arap Emirliklerinin kolaylaştırıcı rolünün bölgesel diplomasi açısından artan önemine işaret etmiştir.

Nitekim Birleşik Arap Emirliklerinin iki ülke arasındaki normalleşme sürecine verdiği destek 2026 yılı Şubat ayında da sembolik düzeyde teyit edilmiştir. Her iki ülke liderinin Şeyh Zayed Sultan Al Nahyan'ın adını taşıyan 2026 Zayed İnsan Kardeşliği Ödülüne layık görülmesi, Abu Dabinin bölgesel uzlaşma süreçlerinde görünürlük kazanma çabasının bir parçası olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, Azerbaycanın hem İsrail hem de Müslüman ülkelerle eş zamanlı ilişkiler yürüten dengeli dış politika yaklaşımı, Baküye bölgesel diplomaside kayda değer bir manevra alanı sunmaktadır. Bununla birlikte söz konusu denge politikasının sürdürülebilirliği, Orta Doğu'daki gerilimlerin seyri ile büyük güç rekabetinin bölgeye yansımalarına bağlı olarak şekillenmeye devam edecektir. Karabağ savaşı sonrasında özellikle Körfez ülkelerinin normalleşme sürecine verdiği destek, Azerbaycanın çok yönlü diplomatik açılımlarını güçlendiren bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede Ermenistan ile ilişkilerin düzenlenmesi süreciyle eş zamanlı biçimde Arap ülkeleriyle mevcut ekonomik bağların derinleşmesi, yalnızca Azerbaycan açısından değil, bölgesel ölçekte de yeni iş birliği imkânları doğurma potansiyeli taşımaktadır.

[1] Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və ABŞ-ın Vitse-prezidenti Cey. Di. Vens mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər, 20 Şubat 2026, <https://azertag.az/xeber/azerbaycan-prezidenti-ilham-aliyev-ve-abs-in-vitse-prezidenti-cey-di-vens-metbuata-beyanatlarla-chixis-edibler-fotolar-yenilenib-video-4013399>

[2] Azerbaijans Role in the Abraham Accords, 23 Şubat 2026, <https://nationalinterest.org/feature/azerbaijans-role-in-the-abraham-accords>

[3] İlham Əliyev Fələstinin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib, 23 Şubat 2026, <https://president.az/az/articles/view/69180>

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlağa. 2026. "BAKÜ'NÜN DENGİ STRATEJİSİ: AZERBAJCAN'IN İSRAİL VE ARAP DÜNYASI ARASINDA MANEVRA ALANI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 20. Şubat 26. Erişim Mayıs 10, 2026. <https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/BAKU-NUN-DENGE-STRATEJISI-AZERBAJCAN-IN-ISRAIL-VE-ARAP-DUNYASI-ARASINDA-MANEVRA-ALANI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır